

A FASOROK ALJNÖVÉNYZET-SZINTJÉNEK PRODUKTÍV KIHASZNÁLÁSA

A kultúrnövény-diverzifikáció lehetőségei

MIT ÉS MIÉRT

A fasorok aljnövényzete – helypazarlás?

Fák ültetése szántóföldbe vagy konyhakertbe azt jelenti, hogy a földet kivonják az éves termelésből; a rendszer kialakításától függően, ez akár a terület 25%-át is kiteheti. Az fákkal fedett terület kiesése a mezőgazdasági termelésből az ültetés után közel 5 évtől (gyümölcsfák és rövid vágásfordulójú ültetvény esetében) több évtizedig (iparifa ültetvények) terjedhet. Sok agroerdészeti rendszerben a fasorokban lévő terület a fatörzsek között és a lombkorona alatt

nézze meg a videót

Wakelyns Agroforestry, Suffolk UK; légi felvétel mutatja, hogyan fedik le a fák a terület 25%-át.

Permaculture Association, UK

elhanyagolt, kihasználatlan és kezeletlen, ami gyomosodáshoz vezet. Ne tekintsük helypazarlásnak a fasorok alatti területet, hiszen új lehetőségekkel szolgálhat további növények bevezetéséhez, ezáltal növeli a termelést és diverzifikálja a gazdaságból származó piac képes termékek körét.

A rebarbara mint aljnövényzetet alkotó haszonnövény a Tolhurst Organics, UK. Organic Research Centre-ben Organic Research Centre

nézze meg a videót

HOGYAN KEZELJÜK A KIHÍVÁST

Gyógynövények, virágok, gyümölcsök, zöldségek..... válasszon!

Az egyik lehetőség a fasor aljnövényzet-szintjének kihasználására, hogy új növényeket ültetünk, amivel a faültetés utáni években bevételt biztosítunk, vagy hosszabb távon árnyéktűrő fajokat használunk.

Ideális esetben az új növény kiegészíti a már előállított terményt (pl. új gyümölcsösök vagy zöldségek egy kertészeti vállalkozásban), de ehhez új piacokra vagy az új termény számára a meglévő piacokon érdeklődés felkeltésére lehet szükség; ehhez némi kreativitás is kell (pl. közvetlen

értékesítés vagy értékesebb termék, pl. dzsem készítése). A fák alá ültetett új növények lehetnek gyógynövények, virághagymák vagy vágott virágok, évelő gyümölcsök és zöldségek, mint például az articsóka vagy rebarbara, gombák és boglyós bokrok.

A különböző növényfajok/ fajták eltérően illeszkednek a fasorokban uralkodó körülményekhez (főleg az árnyékoltság függvényében), így alkalmazásuk előtt érdemes kis helyen előzetesen tesztelni a fajokat.

Ezt a projektet az Európai Unió Horizont 2020 kutatási és innovációs programja finanszírozta a 727872 számú támogatási megállapodás alapján

Kulcsszavak: diverzifikáció; szántóföldi agroerdészeti; fasor; növények; aljnövényzet

eurafagroforestry.eu/afinet

LÉNYEGI MONDANIVALÓ

- Amíg a fák produktív szakaszba nem érnek, az aljnövényzet-szint kihasználása rövidtávon jövedelmet biztosíthat.
- Ha sikerül hozzá piacot találni, akkor a haszonnövény-aljnövényzet termesztésével két-három éven belül megtérülhet a fák ültetési költsége.
- Az új növények bevezetése a rendszerbe változatossá teszi a piacképes termékek körét, valamint növeli az össz-termelékenységet.

Tavaszi virághagymák vágott virágcsokrokhoz.
Szántóföldi agroerdészeti rendszer
Nottinghamshire-ben, UK.
Organic Research Centre

nézzé meg a videót

TOVÁBBI INFORMÁCIÓ

Az Agroforestry Research Trust (www.agroforestry.co.uk) készített néhány hasznos publikációt, amelyek az aljnövényzetként alkalmazható haszonnövények széles skáláját fedik le.

Crawford, M. (2010) *Creating a Forest Garden* describes the design process and suggests a number of temperate species that could be considered for the tree understorey, as well as on-going maintenance requirements. Green Books ISBN 978-1-900322-62-1.

Plants for a Future (www.pfaf.org) is an on-line database of over 7000 edible and medicinal plants which allows you to search using a number of criteria e.g. a plant for sandy soils, between 1 and 5m tall, that likes shade.

Smith et al (2017) *Lessons learnt: Silvoarable agroforestry in the UK*. Report on new silvoarable system including opportunities for including understorey crops.

http://www.agforward.eu/index.php/en/silvoarable-agroforestry-in-the-uk.html?file=files/agforward/documents/LessonsLearnt/WP4_UK_Silvoarable_2_lessons_learn.pdf

JO SMITH AND SALLY WESTAWAY
Organic Research Centre, Newbury UK
jo.s@organicresearchcentre.com
Content editor : María Rosa Mosquera-Losada (USC)
2018. MÁRCIUS

ELŐNYÖK ÉS HÁTRÁNYOK

A komplexitás növelése; érvek és ellenérvek.....

Az össz-termelékenység növelése mellett az új aljnövényzet integrálása változatossá teheti a gazdaságokból származó piacképes termékek körét. Az új növények jótékonyan hatnak a biodiverzitásra, mint például a méhekre és pillangókra új élőhelyek és élelemforrások biztosításával. Azonban, ez a komplexitásban való növekedés kihívásokat is jelenthet, ezért a következőket szükséges figyelembe venni:

Legyen realista a szükséges extra forrásokkal kapcsolatban.....

Figyelembe kell venni a kezdeti ültetési költségeket, csak úgy mint az új növények ültetéséhez szükséges extra munkaerő-követelményeket (pl. folyamatos ápolás és a betakarítás munkaerőigénye). Továbbá azt, hogy milyen extra infrastruktúra szükséges az új növények termesztéséhez (például megnövelt raktárhelyiség vagy feldolgozó berendezések). Olyan növényt érdemes választani, amelyek ápolása és betakarítása az év kevésbé dolgozó időszakaira esik.

Van elég hely a fák alatt a haszonnövények fejlődéséhez?

Néhány fás rendszerben, mint például a rövid vágásfordulójú ültetvényeknél vagy a nagy sűrűségű gyümölcsfáknál, az olyan erőforrásokért, mint például a napfény, víz és tápanyag, folytatott versengés túl erős lehet ahhoz, hogy az aljnövényzet-szintben termeljünk. Tartsuk észben, hogy ahogy a fák nőnek, a mikroklimatikus feltételek változni fognak, az árnyék és a versengés a talaj rétegeiben erősödik. Ez azt jelenti, hogy az aljnövényzetet esetleg meg kell idővel változtatni, különben alulmarad a versenyben.

Ez a szöveg az AFINET projekt részeként jött létre. Míg szerző a rendelkezésre álló legjobb információt dolgozta fel, sem a szerző, sem az EU semmilyen esetben nem vállal felelősséget a jelentéssel összefüggésben közvetlenül vagy közvetve keletkezett veszteségért, kárért vagy sérülésért.